

in pili tisti «Hoffmansgeist», ki jih bode popolnoma omamil. — «Kam se bova usedla, da naju nihče ne zapazi?» — «Na vrt, tam si ti napravil svoj aparat in lahko fotografiraš». — Rečeno, storjeno, greva. Postaviva se na vrt in Pavliha mi zašepeta: «Pri tem oknu najboljše vse vidim.» — «Kdo je notri?» — «Ne moti me, Tine! Ko bode slika gotova, povem ti vse. Ena, dve, tri — jih že imam!» — «Kdo pa je vse?» — «Sam pragermani. Hitro pograbiva najine reči, ti puško, jaz svoj fotograf ter se vrniva na stari grad, da naju ne zapazi tista, ki se bojša kliče «gospa Verwalter», ker po tej bi prišlo vse na dan». — «Ker sva zdaj spet na gradu, povej Pavliha, koga si vse zadel?» — «No poslušaj! Prvi je «turški boben». Za tega moram posebno sliko narediti. Ima mnogo «dobrih» lastnosti. Drugi je neki mizar, bojša s Kokerja doma. Tretji so delavci, ki so dobili od «fabriksfrancelna» vožnino plačano, ter piti in jesti dovolj». — «No, Pavliha, ko te slike zgotoviš, gotovo jih drago prodaš v trgovini vitaniškega Mihla?» — «Ne! Rajši jih ponesem v kak naroden kraj, da se naši ljudje spametujejo in spoznajo te Südmarkovce, potem jih ne bodo za naprej več podpirali».

S Prihove. (Pretep in umor.) Dne 29. dec. l. l. so fantje napadli na Prelogah nekega fanta in ga razmesarili po glavi tako, da je obležal. Uzrok je bila grešna ljubezen. — Dne 18. jan. t. l. pa se je zgodila še večja grozovitost. Jurij Brglez, viničarski sin, doma na Prihovi, je umoril Matija Rateja, sina nekega nagornjaka, v tako imenovanem Kačjaku, ne daleč od njegovega doma. Imela sta že dve leti «piko» drug na drugega, in ljudje pravijo, da sta bila oba ničvredna fanta, ki starišev nista hotela ubogati, in posebej še se sliši, da je morilec Brglez, ki je še le 19 let star, bil «zacartljan» otrok. Če je kdo kaj rekel zoper njega, ga je vedno mati zagovarjala, oče pa se je izgovarjal s tem, da ga ne «fauga». Morilec Brglez je prismojen od same «carte», hudoben in lahkomišljen. Lani ga je nekdo slišal, da je rekel nekemu tovarišu: Ali ti to veruješ, kar pridigajo? Sicer pa ga zdaj že imajo pod ključem v Konjicah. — Ko bi le stariši otroke od mladosti lepo izrejevali, jih učili moliti, delati in ubogati, ne pa da jih «cartljajo»! Ko bi vsi stariši delali tako, in tudi otroke dali učiti kakega rokodelstva, da po zimi ne bi postopali brez dela, tedaj ne bi bilo toliko mladine popačene!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so te dni rekli nekemu liberalcu, da bodo dunajske občinske volitve v kratkem; naj se pa izvoli zastop, ki bode kaj storil. — Ministra Badeni in Bilinski sta ta teden v Levovu, in danes bo bojša Badeni imel velik političen govor v gališkem deželnem zboru. — V nedeljo je v Waidhofnu ob Tajbi bil velikansk shod. Govorila sta dr. Lueger in dr. Gessmann.

Česko. V deželnem zboru je tudi odsek za adreso ali pismo, ki se naj pošlje svetlemu cesarju. Deželni poslanec Kramar je temu odseku oni dan predložil popoln državnoopravni načrt, kateri obsega vse češke zahteve. Nemški člani odseka so protestovali proti temu in zapustili dvorano. Načrt se je nato izročil pododseku.

Štajarsko. Ker je komisar Papež razpustil shod graških oboževalcev nemškega »rajha«, je poslanec dr. Starkl vsled tega interpeloval v deželnem zboru. Namestnik Bacquehem je takoj odgovoril ter med drugim

rekel, da vlada ne bode pustila, da bi se v našem cesarstvu kje ernala Avstrija.

Koroško. Knezoško Kahn se pridno udeležujejo deželnozborskih sej. V soboto so predlagali važno postavo o ohranitvi kmečkih posestev. — Oni ponedeljek je bil v Celovcu shod obrtnikov. — Osnovala se je zveza nemških posojilnic.

Kranjsko. Deželni zbor je vsprejel postavo za odpravo legalizacije od 100 in pod 100 gld. »Narodovci« so bili nasproti. — V nedeljo je imelo katol. delavsko društvo v Ljubljani občini zbor. Društvo ima 813 rednih in 97 podpornih udov. — V Vodichah se je ustanovila kmetijska podružnica. — V Ljubljani je na dveh shodih »pridigovala« socijalna demokratinja Tereza Noetscher.

Primorsko. Rinaldini, cesarski namestnik, v kratkem odstopi. Zato pa je že tudi res skrajna sila; kajti Lahoni so že predrzni čez vse mere, zlasti pa v isterskem deželnem zboru, kjer so zavrgli volitev slov. poslancev Mandiča in Jenka, dasi je temu vladni zastopnik ugovarjal. Slovenski poslanci so zapustili Poreč.

Hrvaško. Starčevićeva stranka priredi dne 5. marčija strankarski shod. — Zagrebški podžupan in predsednik hranilnice Stankovič se je oni dan ustrelil. Dolgovi so ga bojša k temu zločinu prisilili.

Ogersko. V državnem zboru je poslanec Csaki predlagal, naj noben uradnik in noben poslanec ne dobi železniške koncesije. Ta predlog je posebno v najnovejšem času postal potreben. Liberalni nadžupan Miklos je namreč hotel »primašetati« pri neki železnici nad 80 tisoč gld. Sploh so pa goljufije na Ogerskem tako vedno na dnevnem redu, kakor na Francoskem.

Vnanje države.

Rim. V ponedeljek popoldne je bil pri sv. očetu bolgarski knez Ferdinand. Prosil je bojša papeža za dovoljenje, da sme njegov sin Boris prestopiti k pravoslavni veri. Ta prošnja pa je popolnoma brezuspešna.

Italijansko. Italijani se bahajo z zmagami v Afriki, pa se jim to kaj slabo poda. To pač ni nikaka zmaga, da je abesinski kralj Menelik dovolil Gallianu, da sme s svojim bataljonom odriniti iz Makalle. Bog ve, če bodo ti vojaki mogli srečno priti do generala Baratierija?

Nemško. Vlada bode v kratkem zahtevala 200 milijonov za vojne ladje. Oni poslanci, kojim je mar blagor ljudstva, se bodo temu z vso silo uprli. Naj se, sicer bode tudi naš vojni minister hotel nemško vlado v tem posnemati! — Na Saksonskem nameravajo precej omejiti volilno pravico, ker so socialisti že preveč predrzni postali.

Rusko. Pred carjevim kronanjem bojša izide ukaz, s katerim se jako razširi svoboda v Rusiji. Naj solnce svobode ondi zasije katoličanom, potem bode z zlatimi črkami zaznamovano kronanje carja Nikolaja II. v zgodovini katoliške cerkve!

Bolgarsko. Sobrajanje je že rešilo dobro tretjino novega kazenskega zakona. Dozdaj še so namreč turški kazenski zakoni veljali v Bolgariji, ki pa nikakor ne ugajajo krščanski državi. — Carinsko in trgovinsko pogodbo z Avstrijo so spet začeli pretresovati; pa jo bodo težko dognali.

Srbsko. Nekateri poslanci so v skupščini predlagali, naj bi samski moški plačevali dvojni davek in sicer od 30. do 56. leta; istotako oni zakonski, v katerih ločitev je cerkev dovolila in pa udovci, ki po preteku 5 let ne vstopijo v zakon.

Črnogorsko. Srbi in Črnogorci so postali debeli prijatelji. Nedavno je srbski kralj Aleksander poslal

posebnega poslanca v Črnogoro in je kneza Nikito odlikoval z visokim redom.

Turško. Vlada je dovolila, da odpotuje 35 bataljonov iz armenskih krajev. Toda, ker so divji Kurdi spet začeli nemire, je vlada svoj ukaz takoj preklicala. Kurdi hočejo popolnoma uničiti krščanske Armence, in turški vojaki jim bojda tu in tam pomagajo.

Amerika. Te dni so na javnem trgu venezuelskega glavnega mesta Caracas postavili sliko angleškega ministerskega predsednika in streljali v njo, potem pa jo raztrgali. To kaže, da se bodo Angleži prav težko pobotali z Venezuelo zaradi meje.

Za poduk in kratek čas.

Poročila iz Rima.

(Piše Fr. Kovčič.)

(Dalje.)

Kakor je dandanes žalosten pogled na forum, tako je bil nekdanj žalosten duševni stan človeškega roda. — Grobni mir vlada sedaj na foru, ali pa je stari svet poznal mir? Zraven fora je bil nekdanj veličasten tempelj, tempelj miru; dandanes so le razvaline. Tedaj pagani pred Kristusom so tudi ljubili in častili mir, toda kakšen mir? Pravijo, da je ta tempelj miru sezidal že cesar Avgust. Ko je premagal vse svoje nasprotnike, djal si je na glavo cesarsko krono. Ves svet se je, kakor utrujen od dolgih in krvavih bojev, vrgel k nogam »srečnega« Avgusta. Zavladal je mir po vsem svetu. Žalosten mir! Zemlja je bila prenapojena s človeško krvjo, sto in sto mest požgano, milijoni ljudi vklenjeni v kruti jarem sužnosti. Ko je vse iznemoglo, podel se je bojni vihar, zavladal je mir, — in v zahvalo bogovom sezida Avgust tempelj miru, krvavega miru!

Kako so Rimljani delali mir, pričuje nam drug spomenik na foru, katerega naprej zagledamo iz Kapitola. To je velikanski slavlolik cesarja Septimija Severa.

Če dandanes kaka imenitna oseba pride v mesto, v trg ali v vas, postavijo pri vhodu sohi, zgoraj ji združijo z deskami, obesijo kak napis in vse lepo okrasijo z zelenjem in cvetjem. To je potem »slavlolik«. Tako so delali tudi Rimljani slavlolike slavnim vojvodom, ko so se vračali iz vojske, toda ne iz lesa in zelenja, ampak iz kamena.

Največja slovesnost je bila v Rimu, ko se je zmagoviti vojvoda vračal domov. In te slovesnosti niso bile redke, ker so Rimljani vedno imeli boje. V samem Rimu je bilo 36 kamenitih slavlolokov, a ohranili so se le trije.

Ta, pred katerim stojimo, je postavljen v čast Septimiju Severu in njegovima sinovoma Karakali in Geti, ko so se l. 203. po Kr. vračali v Rim po končani vojski proti Parčanom in Arabcem.

Hitro za slavlolokom vidimo ostanke stare ceste, ki je šla sredi fora. To je bila »via sacra« ali sv. cesta. Kakšni spomini nam se vzbujajo tu! Ravno po tem kamenju, ki ga vidimo, so se nekdanj pomikale neštivilne vrste, spremljajoče zmagovitega vojskovodjo na Kapitól. Veličasten je bil ta sprevod, pa tudi — žalosten. Zmagovalec se je vozil na sijajnem vozu, ovenčan z lavorovim vencem. Cela njegova vojska je šla pred njim in za njim. Težko obloženi vozovi so vleкли orožje in raznovrstne dragocenosti, katere so ugrabili v boju. Pred vojskovodjo so korakali zvezani premagani sovražniki, večkrat tudi kak kralj sam. Kako tožno je

bilo gledati te siromake zvezane, razcepane, blede. Ljudstvo je vriskalo od veselja, a mrzlo kamenje »sv. ceste« je pobiralo bridke solze, poslušalo težke vzdihljive in obupne kletve nesrečnih jetnikov. Ko so prišli do Kapitola, šel je vojvoda v tempelj, jetnike pa so vlekli v bližnjo ječo in jih tam podavili. Strašen krik se je slišal celo na trg, ko so klali nesrečneže, ki so zakrivil samo ta, da so branili svojo svobodo in domovino.

Vojvoda pa ni šel prej iz templja, dokler mu niso »poročili: »Actum est« — zgodilo se je t. j. jetniki so podavljani.

Tako so Rimljani delali mir, ljubezni in usmiljenja niso poznali. Tak mir ne zasluži imena »mir«. Takemu »miru« je postavil Avgust tempelj. Stari pisatelji pripovedujejo, da je bil tako veličasten, da je prekosil vse druge tempelje. Zdelo se je, da ne more nikdar razpasti. Radovedni Rimljani so vprašali preročišče, kako dolgo bo ta tempelj stal? In dobili so odgovor: »Dokler ne bo devica rodila.« Rimljani so si te besede razlagali tako, da bo tempelj na vedno stal, ker se ne more nikdar zgoditi, da bi devica bila ob enem mati.

A vendar se je zgodilo tako. V oni skrivnostni noči, ko je na betlehemske pašnikih, v bornem hlevcu Marija Devica rodila svoje Dete, v ravno tisti noči, — pravijo stari pisatelji — podrl se je v Rimu Avgustov tempelj miru.

Res, ko je prišel na svet Kristus, veliki knez miru, moral se je podreti tempelj lažnivega miru, miru sužnosti, krvi, sovraštva. Nebeški duhovi so zapeli: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Ne krvavi mir, ampak nebeški mir naj vlada odslej na svetu. Podrl se je tempelj paganskega miru, stari Rim leži v razvalinah, a po vsem svetu se razlega vesela božična pesem: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!«

Ako gremo po »sv. cesti« nekoliko metrov dalje mimo pravega fora, zapazimo z leve strani kupe razpadajočega zidovja. To so ostanki templja Julija Cezarja. Tukaj se sežgali njegovo mrtvo telo in ga razglasili za boga. Cesar Avgust je svojemu slavnemu strijcu sezidal ta tempelj. Postojmo pri teh razvalinah! Rimljani so tedaj tudi ljudi častili kot bogove in jim stavili tempelje! Cezarja je prvega doletela ta čast in pozneje so vsem cesarjem izkazovali božje časti, tudi največjim razuzdancem. Mnogi kristijani so ravno zaradi tega umrli mučeniške smrti, ker niso hoteli cesarjev častiti kot bogov.

Pri razvalinah templja Cezarjevega nam prav živo stopa pred oči, kako žalostno je bilo pred rojstvom Kristusovim, ko so se ljudje izgubili v svojih mislih in so stvari častili kot bogove. Rimljani so bili najimenitnejši narod starega veka; ali svet so premagali, marsikaj lepega iznašli, postavili in napisali, tako, da še dandanašnji občudujemo njihova dela, toda njihov um je globoko zagazil v gnusno malikovanje in njih volja se je udala najgršim hudobijam. Ne samo, da so razuzdane ljudi častili kot bogove, imeli so celo za vsako pregreho posebnega boga — variha kakor n. pr. za nečistost, tatvino, pijanstvo i. t. d.

Kako potrebna je bila neka višja luč, ki bi jih razgnala to strašno temo! In prišla je prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, kateri pride na ta svet. Človeku se oko razsolzi, ko stoji med razvalinami rimskega fora, pred ostanki paganskih hramov in se spomni teh besed sv. Janeza. Dandanes imamo to luč, pa kako slabo jo cenimo! Imamo krščansko vero, pa ne pomislimo, kolika dobrota je to! Ko bi ne imeli krščanske vere, ljudje bi se kakor divjaki z medvedi plodili po šumah. — Slovenci, varujmo si svojo največjo svetinjo, krščansko vero!